

En vigtig stemme for forældre og børn i dagtilbud

Informationshæfte til forældre om forældre-
bestyrelser og forældreråd i dagtilbud

Indhold

1	Forældrebestyrelser i dagtilbud	4
2	Forældrerådet - erfaringer fra praksis	5
3	Inspiration til det effektive møde i forældrebestyrelser og forældreråd	7
4	Bilag 1 Forældrebestyrelsens krav på indflydelse og rammer for opgaver og minimumskompetence	10
5	Hvis du vil vide mere	12

Forord

Dette hæfte er til dig, der er indtrådt i en forældrebestyrelse eller et forældreråd i dit barns dagtilbud. Som forældrerepræsentant er du en vigtig stemme for forældre og børn, og du kan være med til at gøre en forskel for alle børn i dagtilbuddet.

I hæftets afsnit kan du læse om:

1. Den indflydelse, som forældre ifølge lovgivningen har krav på via forældrebestyrelser.
2. Den indflydelse, som forældre kan have via forældreråd. Forældreindflydelse via forældreråd er noget, der tages stilling til lokalt i jeres kommune.
3. Inspiration til at styrke og udvikle en inddragende mødekultur i forældrebestyrelsen og forældrerådet.
4. Forældrebestyrelsens krav på indflydelse og de lovgivningsmæssige rammer for opgaver og minimumskompetencer -udfoldet i bilag 1.
5. Links til mere inspiration og viden.

Forældrebestyrelser og forældreråd er vigtige for samarbejdet mellem forældre og dagtilbud. Ved at blive en del af forældrebestyrelsen eller forældrerådet har du valgt at være med til at drive udviklingen og arbejdet med at skabe velfungerende rammer for børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse i tæt samarbejde med dagtilbuddet.

Materialepakken "Sammen om børnene" har til formål at understøtte den gode dialog om de gensidige forventninger i samarbejdet om børnene.

Derfor er der i dette hæfte samt i procesværktøjet "Principper for forældresamarbejde i jeres dagtilbud" fokus på samarbejde mellem hjem og dagtilbud, og hvordan I som forældrebestyrelse eller forældreråd kan understøtte dette.

Hæftet udfolder ikke alle øvrige opgaver og ansvarsområder for en forældrebestyrelse eller et forældreråd.

Samtidig kommer du til at spille en vigtig rolle i arbejdet med at skabe en konstruktiv dialog og et samarbejde mellem ledere, medarbejdere og forældre i dagtilbuddet.

Forældres indflydelse på hverdagen i og driften af deres børns dagtilbud kan tage mange former og tilrettelægges meget forskelligt. Det skyldes blandt andet, at kommunerne har forskellige måder at organisere deres dagtilbud på, f.eks. i forhold til ledelsesstruktur. Vær opmærksom på, at din egen kommune eller jeres dagtilbud måske har et hæfte eller en beskrivelse, som udfolder forældrebestyrelsens og forældrerådets rolle hos netop jer.

God arbejdslyst!

1 Forældrebestyrelser i dagtilbud

Forældreindflydelse via en forældrebestyrelse er bestemt af dagtilbudslovens § 14-16. Bagerst i hæftet i bilag 1 "Forældrebestyrelsens krav på indflydelse og rammer for opgaver og minimumskompetencer" kan du læse, hvilke lovsikrede krav på forældreindflydelse du har i den type dagtilbud, som dit barn er optaget i. I dette afsnit får du et indblik i nogle af de områder, hvor forældrebestyrelsen spiller en vigtig rolle.

Som forælder er forældrebestyrelsen en vej til indflydelse i dit barns dagtilbud. Forældrebestyrelsen er involveret i vigtige beslutninger på centrale områder, der har betydning for kvaliteten af jeres dagtilbud.

Forældrebestyrelsen skal:

- fastsætte principper for dagtilbuddets arbejde
- fastsætte principper for anvendelse af budgetramme
- fastsætte principper for samarbejdet mellem dagtilbud og hjem
- inddrages i arbejdet med at skabe gode overgange til skole og fritidstilbud
- inddrages i udarbejdelse af, opfølgning på og evaluering af den pædagogiske læreplan.

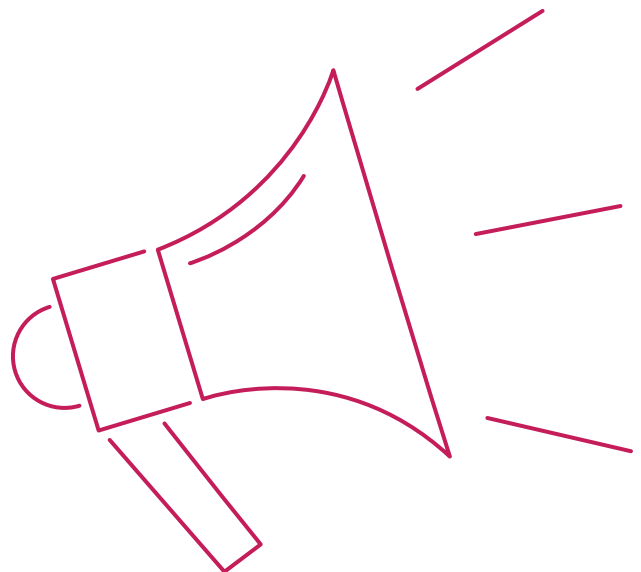
Forældrebestyrelsen har desuden ret til at indstille kandidater i forbindelse med ansættelser, ligesom den har ret til at deltage ved ansættelse af en leder. Forældrebestyrelsen spiller også en rolle i at til- eller fravælge et sundt frokostmåltid for alle børn.

Principper

Et princip kan forstås som et overordnet pejlemærke for en retning eller nogle ønskede værdier. Det er dagtilbuddets leder, der træffer beslutning om, hvordan konkrete aktiviteter og handlinger foregår.

En vigtig stemme for forældre og børn

Forældrebestyrelsen arbejder for hele dagtilbuddet. Det er derfor vigtigt, at du som bestyrelsesmedlem tænker på alle børn og hele dagtilbuddet. Med en plads i forældrebestyrelsen deltager du i drøftelser og er med til at træffe beslutninger, der kan kvalificere det samlede dagtilbuds arbejde. Som forælder kan du her bidrage med en viden om børne- og forældrelivet og derigennem være med til at styrke det daglige forældresamarbejde. Du kan som medlem af forældrebestyrelsen være med til at udvikle det fællesskab og den kultur, som binder børn, forældre og ansatte sammen i et fælles "vores dagtilbud".

2 Forældrerådet – erfaringer fra praksis

Flere steder er dagtilbud blevet større og har f.eks. klynger eller grupper af lokale enheder på forskellige matrikler. Mange steder er der etableret lokale forældreråd, der er knyttet til den enkelte enhed.

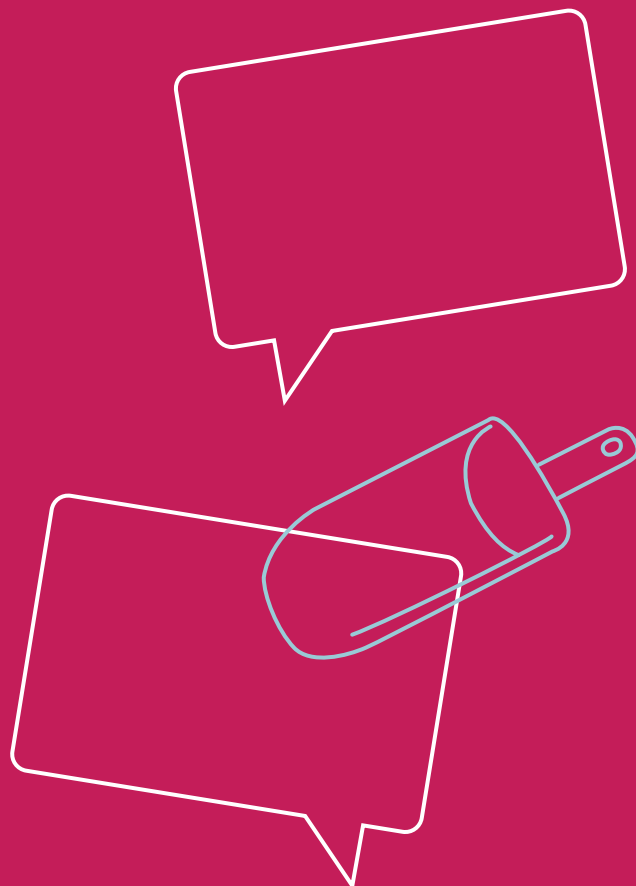
Forældreråd adskiller sig fra forældrebestyrelsen ved, at forældrerådet ikke har en lovsikret ret til indflydelse på dagtilbuddet. Men som medlem af et forældreråd er du stadig en vigtig stemme for både andre forældre og for dagtilbuddets børn. I har som forældre en stor berøringsflade med den øvrige forældregruppe, børn og personale, idet I har jeres daglige gang i dagtilbuddet. I har derfor mulighed for en dybdegående indsigt i, hvad der rører sig i hverdagen i jeres dagtilbud, og hvad der optager forældrene - jer selv og andre forældre. Dette gælder både i forhold til elementer i dagtilbuddet, der fungerer rigtig godt og måske kan fylde mere, og i forhold til f.eks. knaster i samarbejde. Denne indsigt i, hvad der optager forældregruppen, er væsentlig i forhold til at bringe relevante tematikker til bords på forældremøder og på forældreråds- og bestyrelsesmøder.

I dette afsnit kan du finde eksempler på, hvilke opgaver og samarbejdsflader et forældreråd kan have. Eksemplerne er baseret på kommunale praksiserfaringer, kommunale vejledninger til lokale forældreråd samt beskrivelser indhentet fra forældre og dagtilbud.

”

Det kunne være en god ide at aftale, at et forældrerådsmedlem mødes med nye forældre den første dag og fortæller lidt om tingene og forældresamarbejdet ... Forældre, som introducerer for andre forældre, kan komme med noget andet input, end de kan fra institutionens side.”

Bestyrelsesrepræsentant

2.1 Forældrerådets samarbejder og opgaver

Når du er med i et forældreråd, er du repræsentant for alle forældre – ligesom et medlem af en forældrebestyrelse er det. Som et lokalt forældreråd kan I være værdifulde samarbejds- og sparringspartnere for bestyrelsen, den pædagogiske leder og det pædagogiske personale.

Samarbejdet mellem forældreråd, forældrebestyrelser og personale kan f.eks. bestå i, at I som forældreråd:

- udarbejder oplæg til forældrebestyrelsen om problemstillinger, emner og forslag generelt
- bærer hele forældregruppens perspektiver med til bestyrelsen, eksempelvis som fast punkt
- drøfter emner fra dagligdagen og principielle problemstillinger vedrørende dagtilbuddet med det pædagogiske personale
- er sparringspartner for bestyrelsen, f.eks. i forbindelse med udarbejdelse af principper for samarbejdet mellem dagtilbud og forældre.

Det vil være en lokal aftale, hvilke opgaver I som forældreråd varetager. Forældrerådets opgaver kan f.eks. være:

- at være med til at udvikle og skabe synlighed om dagtilbuddets lokale principper for forældresamarbejde
- at involvere de øvrige forældre i samarbejdet mellem dagtilbud og forældre og i samarbejdet forældre imellem
- at tage imod nye forældre i dagtilbuddet
- at være med til at planlægge og afholde sociale og faglige arrangementer
- at bidrage til udvikling i den enkelte enhed, f.eks. i forhold til udarbejdelse og evaluering af den pædagogiske læreplan
- at støtte børnefællesskab og forældrefællesskab i den enkelte enhed, f.eks. via legeaftaler, møder og arrangementer
- at foreslå indhold til forældremøder.

Som forældrerådsrepræsentanter har I via jeres daglige gang i dagtilbuddet en særlig mulighed for at styrke samarbejdet mellem dagtilbud og jeres forældregruppe. I hverdagens hente-bringe situationer, sociale arrangementer og forældremøder ser og møder I mange børn, forældre og det pædagogiske personale. Denne nære tilknytning gør, at nogle dagtilbud f.eks. bruger deres forældreråd som forældreambassadører, der bl.a. hjælper til med modtagelsen af nye forældre i dagtilbuddet.

3 Inspiration til det effektive møde i forældrebestyrelser og forældreråd

I dette afsnit kan I finde inspiration til, hvordan I kan holde gode og effektive møder i både forældreråd og forældrebestyrelser. Det er vigtigt at have fokus på at styrke en involverende mødekultur, hvor alle deltagere får mulighed for at blive hørt og komme med input. Og det er lettere at bidrage med relevant input og deltage i drøftelser og beslutninger, når man har haft mulighed for at forberede sig til møderne, og når der er en tydelig mødedagsorden.

Et tip

I kan i både forældrebestyrelsen og forældrerådet drøfte, hvordan I kan synliggøre jeres arbejde. Det kan f.eks. være, at I altid formidler referater fra møder videre til alle forældre i dagtilbuddet, enten via mail eller anden digital platform, som gør, at flest muligt har adgang til at læse referaterne.

Det er ligeledes en god ide at overveje, hvordan den øvrige forældregruppe kan komme i kontakt med jer i forældrebestyrelsen og forældrerådet – både skriftligt og mundtligt. Nogle dagtilbud har f.eks. indført "Forældrenes postkasse", hvor forældre altid kan komme med indspark og spørgsmål til forældrebestyrelse og -råd. Og I kan overveje, om det er tydeligt og synligt for dagtilbuddets forældre, hvem I er, og hvad jeres rolle er. I kan f.eks. hænge billeder af og kontaktoplysninger om bestyrelses- og rådsmedlemmerne op et centralt sted i dagtilbuddet og selv være opsøgende over for den øvrige forældregruppe.

”

Jeg kan påvirke forældresamarbejdet ved at melde mig til vores bestyrelse og deltage i møderne. Jeg forsøger både at få noget input fra de forældre, jeg snakker med i dagligdagen, og tage det med til møderne. Og også den anden vej – kommunikere ud, hvad jeg oplever til møderne til dem, jeg møder om morgenen og om eftermiddagen”.

Bestyrelsesrepræsentant

3.1 Beskriv rammen for møderne

I har som forældre mange forskellige forudsætninger, erfaringer og muligheder for at deltage i forældreråds- og forældrebestyrelsesmøder, og derfor kan det være en god idé at tale om, hvordan I sikrer, at jeres møder foregår på en effektiv måde, hvor alle kan være med og kan se, at jeres bidrag er vigtigt og relevant – uanset forudgående erfaringer med råds- og bestyrelsesarbejde. Når I som deltagere ved, hvad I kan forvente af mødernes rammer og indhold, er der større chance for, at I bedre kan bidrage effektivt til mødet. Se eksempler på, hvad I kan være opmærksomme på, når I beskriver jeres egne rammer:

”

I forældrerådet har vi talt om, at vi skal være sådan nogle foregangspersoner for at understøtte en positiv stemning i vuggestuen. Have en god tone over for hinanden og være gode til at hilse på hinanden.”

Bestyrelsesrepræsentant

Hyppighed og tidspunkt

- Hvor ofte, hvor længe og hvornår på dagen/aftenen/weekenden kan I mødes, hvis flest muligt skal kunne deltage?

Mødeindkaldelse

- Hvornår og hvordan udarbejdes en dagsorden?
- Hvordan kan I som bestyrelses/rådsmedlemmer få emner på dagsordenen?
- Hvem udsender dagsordenen og hvordan?
- Hvordan gør I dagsordenen tilgængelig for øvrige forældre og personale?

Selve mødet

- Hvordan vælger I ordstyrer, referent og mødeleder, og hvilke opgaver har de pågældende? – Hvordan sikrer I, at alle deltager?

- Hvor mange skal I være til stede, før bestyrelsen/rådet er beslutningsdygtig?
- Hvordan forholder I jer ved evt. afstemning?
- Hvordan sikrer I, at I også indhenter viden/oplysninger/holdninger fra den øvrige forældregruppe i jeres dagtilbud?
- Hvordan og hvor ofte evaluerer I arbejdet og møderne?
- Hvem melder I afbud til?

Referat

- Hvornår udsender I referater?
- Hvordan godkender I referater?
- Hvordan offentliggør I referater for øvrige forældre og personale?

Tavshedspligt

Både forældre i forældrebestyrelse og forældreråd er omfattet af reglerne om tavshedspligt.

Medlemmer af forældrebestyrelser og -råd skal som udgangspunkt ikke beskæftige sig med enkeltpersoners private forhold, fortrolige oplysninger o.l., der er omfattet af forvaltningslovens bestemmelser om tavshedspligt. Der kan alligevel opstå situationer, hvor forældrebestyrelsens og -rådets medlemmer bliver bekendt med forhold, der indebærer, at tavshedspligten aktualiseres.

Efter forvaltningslovens § 27, har den, der virker inden for den offentlige forvaltning, tavshedspligt, når der er tale om oplysninger, der efter loven er betegnet som fortrolige, eller det i øvrigt er nødvendigt at hemmeligholde oplysningerne for at varetage væsentlige hensyn til offentlige eller private interesser. Der kan f.eks. være tale om enkeltpersoners interesse i, at oplysninger om deres personlige, herunder økonomiske, forhold, beskyttes.

Underretningspligt

Selvom forældrebestyrelsen og forældreråd ikke skal beskæftige sig med enkeltsager, kan det ske, at medlemmerne i forbindelse med varetagelse af arbejdet bliver bekendt med, at et barn har behov for særlig støtte. Alle, der får kendskab til, at et barn udsættes for vanrøgt, vold, mishandling, seksuelle overgreb mv. eller lever under forhold, der bringer barnets sundhed eller udvikling i fare, har pligt til at underrette kommunen - også når det gælder en mistanke eller bekymring for barnet. Den konkrete sag kan ikke tages op i forældrebestyrelsen.

Forældrebestyrelsens/institutionsbestyrelsens medlemmer samt forældrerådets medlemmer er således omfattet af bestemmelserne om underretningspligt, jf. § 153, i lov om social service, og Social- og Indenrigsministeriets bekendtgørelse om underretningspligt over for kommunalbestyrelserne efter lov om social service, bekendtgørelse nr. 1466 af 16/12 2010.

4 Bilag 1 Forældrebestyrelsens krav på indflydelse og rammer for opgaver og minimumskompetence

I dette bilag kan du læse, hvilke lovsikrede krav på forældreindflydelse du har i den type dagtilbud, som dit barn er optaget i (afsnit 1.1), samt hvilke rammer for opgaveløsning og minimumskompetencer der gælder for forskellige typer dagtilbud (afsnit 1.2).

Forældreindflydelse via en forældrebestyrelse er reguleret i dagtilbudslovens § 14-16.

1.1 Krav på forældreindflydelse via en forældrebestyrelse

Forældre i en **kommunal, selvejende og udliciteret daginstitution** skal have adgang til at få oprettet en forældrebestyrelse i den enkelte daginstitution med et flertal af valgte forældre. I de kommunale, selvejende og udliciterede daginstitutioner, som består af flere enheder, skal en forælder fra hver enkelt enhed have adgang til at være repræsenteret i forældrebestyrelsen.

Forældre i en **kommunal dagpleje** skal have adgang til at få oprettet en forældrebestyrelse i dagplejen med et flertal af valgte forældre.

Man kan etablere forældrebestyrelser på tværs af **kommunale dagtilbud**, hvis de enkelte bestyrelser beslutter det. I forældrebestyrelser, som bliver etableret på tværs af dagpleje og daginstitution, gælder det, at beslutninger, der kun har betydning for dagplejen, træffes af de forældre, der repræsenterer dagplejen. Og på samme måde er det forældre, der repræsenterer daginstitutionen, som træffer beslutninger, der kun har betydning for daginstitutionen.

I **selvejende institutioner** er det muligt at vælge enten en enstrengt eller en tostrengt bestyrelsesmodel. Ved en **enstrengt** model er der én bestyrelse for hele daginstitutionen. Ved en **tostrengt** model deles styrelsen af en institutionsbestyrelse og en forældrebestyrelse. Forældreindflydelsen skal, uanset hvilken model der benyttes, svare til den indflydelse, forældre har i kommunale

daginstitutioner, og samtidig sikre respekt for de frivillige organisationers livsholdning/idegrundlag.

Kommunalbestyrelsen skal i forbindelse med godkendelsen af **privatinstitutioner** sikre forældrene indflydelse på dagtilbuddets arbejde med børnene. Forældreindflydelsen bør svare til forældreindflydelsen i selvejende daginstitutioner.

Kommunalbestyrelsen skal i forbindelse med aftale om drift af **privat dagpleje** sikre forældrene indflydelse på dagplejens arbejde. Kommunalbestyrelsen kan i den forbindelse tage udgangspunkt i den indflydelse, forældrebestyrelsen har i den kommunale dagpleje.

1.2 Rammer for opgaveløsning og minimumskompetencer

Forældrebestyrelsen i en **kommunal, selvejende og udliciteret daginstitution** eller i en **kommunal dagpleje** varetager sine opgaver inden for de rammer og eventuelle prioriterede indsatser, som kommunalbestyrelsen har fastsat.

I **selvejende og udliciterede daginstitutioner** varetager forældrebestyrelsen desuden sine opgaver inden for det formål og idegrundlag, der er fastsat i vedtægten for styrelsen af institutionen.

Ud over forældrerepræsentanter deltager repræsentanter for medarbejderstaben og dagtilbudsledelsen også i forældrebestyrelsen. Forældrerepræsentanter har altid stemmeret. Derimod er det den enkelte kommune, der i kraft af den kommunale styrelsesvedtægt for dagtilbud beslutter, hvorvidt medarbejderrepræsentanter har stemmeret. Lederen har ikke stemmeret.

I det følgende kan du læse, hvilke kompetencer forældrebestyrelsen som minimum skal have i den type af dagtilbud, som dit barn er optaget i.

For kommunale, selvejende og udliciterede daginstitutioner gælder det, at:

- forældrebestyrelsen skal fastsætte principper for daginstitutionens arbejde, for samarbejdet mellem dagtilbud og hjem og for anvendelsen af en budgetramme for daginstitutionen inden for de rammer og eventuelle prioriterede indsatser, som kommunalbestyrelsen har fastsat.
- forældrebestyrelsen skal inddrages i udarbejdelsen og evalueringen af samt opfølgningen på den pædagogiske læreplan og i daginstitutionens arbejde med at skabe gode overgange fra hjem til dagtilbud, mellem dagtilbud og fra dagtilbud til fritidstilbud og skole.
- forældrebestyrelsen kan beslutte at fravælge et sundt frokostmåltid. Dette er dog kun en del af forældrebestyrelsens minimumskompetencer i daginstitutioner, som kun består af én enhed. Hvis kommunalbestyrelsen har besluttet, at et sundt frokostmåltid indgår som en del af dagtilbudsydelsen, kan forældrebestyrelsen ikke fravælge det. Det er heller ikke muligt, hvis kommunalbestyrelsen vurderer, at et sundt frokostmåltid af både sociale og sundhedsmæssige årsager er særlig påkrævet for børnene i daginstitutionen.
- forældrebestyrelsen har indstillingsret, dvs. ret til at foreslå en person til jobbet, samt ret til at deltage ved ansættelse af lederen af dagtilbuddet.
- forældrebestyrelsen har indstillingsret ved ansættelsen af personale i dagtilbuddet.

Som tidligere nævnt skal kommunen i forbindelse med godkendelsen af en **privatinstitution** sikre forældrene indflydelse på privatinstitutionens arbejde med børnene. I den forbindelse skal forældrebestyrelsen som minimum have de samme kompetencer, som gælder for selvejende daginstitutioner.

For kommunal dagpleje gælder det, at:

- forældrebestyrelsen skal fastsætte principper for dagplejens arbejde, for samarbejdet mellem dagtilbud og hjem og for anvendelsen af en budgetramme for dagplejen inden for de rammer og eventuelle prioriterede indsatser, som kommunalbestyrelsen har fastsat.
- forældrebestyrelsen skal inddrages i udarbejdelsen og evalueringen af samt opfølgningen på den pædagogiske læreplan og i dagplejens arbejde med at skabe gode overgange fra hjem til dagtilbud og mellem dagtilbud.
- forældrebestyrelsen har indstillingsret og ret til at deltage ved ansættelsen af lederen.
- forældrebestyrelsen har indstillingsret ved ansættelsen af personale.

5 Hvis du vil vide mere

Dagtilbudsloven

Læs mere på [retsinformations hjemmeside](#):

Den styrkede pædagogiske læreplan

Den styrkede pædagogiske læreplan udgør rammen og grundlaget for dagtilbuddets arbejde med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse. Læs mere på [EMUs hjemmeside](#):

Film: Styrket pædagogisk læreplan – kort fortalt til forældre

Se filmen på [EMUs hjemmeside](#):

**En vigtig stemme for forældre
og børn i dagtilbud**
– Informationshæfte til
forældrerepræsentanter i
dagtilbud

ISBN nr:
978-87-603-3266-1
(web udgave)
978-87-603-3267-8
(trykt udgave)

Design:
Børne- og
Undervisningsministeriet

Foto:
Kamilla Bryndum og Leitorp

Børne- og
Undervisningsministeriet
Styrelsen for Undervisning og
Kvalitet
Frederiksholms Kanal 26
1220 København K

Publikationen kan hentes i en
printvenlig udgave på
www.emu.dk/dagtilbud:

